

genomdrifven, pålagt de medlemmar af kommunen, som befunnit sig i minoriteten, en oerhörd och efter min åsigt orättvis skattebörd. Denna frågas föremål är, att å stämman besluta, huruvida kommunen *såsom sådan* skall ikläda sig att såsom aktieegare, oftast till ett belopp af tusentals kronor, deltaga i en föreslagen jernvägsbyggnad. Att inbjudande brochyrer blifva utdelade, hvilka vanligen utlofva guld och gröna skogar, äfvensom att de inflytelserikaste och med högsta fyrktal försedda församlingsmedlemmarne, hvilka kunna påräkna gagn af jernvägsföretaget, göra allt för att genomdrifva *sin* önskan, samt slutligen, om ej öfvertalningsförmågan hjälper, genom sin höga rösträtt lyckas få beslutet afgjort i sitt intresse, sådant blifver merendels slutet. En sådan beskattning drabbar ofta nog *ruinerande* den mindre jordbrukaren, särdeles den klass af dem, hvilka endast på arrende innehafva jordbruk, och hvilka sålunda oftast under hela sin vistelse inom den skuldbelastade kommunen endast få deltaga i årliga räntor och amorteringar. Det är väl sannt att Kongl. Maj:ts stadfästelse fordras på ett dylikt kommunalstämmobeslut, men om också endast *ett* af *tio* sådana fastställas, så återstår likväl det obilliga beslutet för de kommuner, der fastställelse skett. Af denna anledning får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen för sin del beslutar, att fråga om aktieteckning i jernväg eller dermed jemförligt företag bindande för kommunen *betraktad såsom helhet*, ej får bland öfverläggningsämnen i kommunalstämma upptagas.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 23 Januari 1875.

Isaac Asklöf.

N:o 9.

Af Herr **M. Lindstedt**: *Derom att i händelse kronans bebyggda tomter i Waxholm måste af innehafvarne för allmänt ändamål återlemnas, lösen för de å samma tomter uppförda hus måtte erläggas.*

Jemlikt Kongl. Arméförvaltningens Fortifikations-departements år 1854 utfärdade upplåtelsebref tillerkändes Waxholms stads gårdsegare än ytter-

ligare besittningsrätt, intill den 1 November 1878, till de Kronan tillhöriga tomter i berörda stad hvarå deras åbyggnader äro uppförda. Härvid stadgades, bland annat, det vilkor, att »så snart tomterna för Kronans eller annat allmänt behof erfordras, desamma genast skola till Kronans, eller hennes ombuds, fria disposition utan ersättning återlemnas samt derå befintliga byggnader och hägnader på innehafvarens bekostnad borttagas och platsen jemnas.»

Detta hårda vilkor har icke förefunnits uti de äldre, ursprungliga upplåtelsebrefven, det har senare tillkommit och utan att stadens innevånare lemnats tillfälle yttra sig huruvida de haft något att erinra emot en dylik rubbning uti förut tillförsäkrad rätt. Detta vilkor innebär det största äfventyr för stadens gårdsegare, hvilka i god tro och vanligtvis till enahanda pris som vid inköp af sjelfegande fastigheter förvärfvat sig besittningsrätten till tomterna och eganderätt till derå uppförda åbyggnader, men som i ett nu kunna betagas all fördel af sina nedlagda kapital, hvilket förhållande verkar afskräckande emot stadens tidsenliga bebyggande samt förhindrar dess förkofran i folkmängd och deraf beroende industriela utveckling.

För dessa tomter jemte derå uppförda byggnader erlägger staden, förutom tomtören, bevillning till Kronan såsom »för annan fastighet» och synes derigenom böra anses hafva förvärfvat sig någon likställighet med öfriga fastighetsegare i riket. I annat förhållande borde afgift påföras och erläggas endast för husen, såsom lös egendom, enär tomterna i allmänhet icke lemna någon inkomst.

Af dessa skäl och då tillämpningen af merberörda vilkor icke gerna kan komma i fråga annat än vid krigstillfälle, då Waxholms fästning kunde blifva af fiende till sjös anfallen, hvilket likväl med afseende å redan verkställda och vidare pågående försäknings- och befästringsarbeten icke kan vara så särdeles att befara, eller då Kronan kunde för något annat ändamål behöfva återtaga någon bebyggd tomt, får jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen behagade för sin del besluta:

att gårdsegare i Waxholms stad måtte, med bibehållande af öfriga för besittningen af Kronans tomter i berörda stad stadgade förbindelser, förklaras berättigade att, derest för Kronans eller något annat allmänt behof bebyggda tomter derstädes skola af innehafvarne återlemnas, lösen för de å samma tomter befintliga hus af alla slag skall erläggas, antingen efter gode mäns värdering eller i den ordning Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående jords och lägenhets afstående för allmänt behof den 14 April 1866 stadgar, hvilken utgift, med afseende å de i allmänhet mindre dyrbara husen i den lilla staden, för Kronan skulle blifva ganska obetyd-

lig i förhållande till det gagn en dylik lösningsrätt skulle för samhället medföra; hvarigenom också en gärd af allmän rättvisa emot detsamma nöfvades.

Transsumt af nu gällande upplåtelsebref bifogas.

Stockholm den 23 Januari 1875.

M. Lindstedt.

Transsumt.

Kongl. Arméförvaltningens Fortifikations-departement gör veterligt, att som den besittningsrätt till Kongl. Maj:ts och Kronan tillhöriga tomter och jordlotter i Waxholms stad och å Waxön, hvilken genom senast utfärdade upplåtelsebref blifvit vederbörande emot viss årlig jordskatt eller tomtören tillförsäkrad, med Oktober månad år 1848 tilländagått, ehuru samma besittningsrätt, jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 11 Februari nämnda år, fått, emot stadgade afgifters erläggande, tills vidare fortfara; alltså och efter det Waxön med Waxholms stad blifvit ånyo uppmätt och å karta lagd, samt andra för nya upplåtelsebrefs utfärdande, erforderliga åtgärder vidtagna, har Departementet härmed och i kraft af detta öppna bref velat till — — — — upplåta — — — — —

och länder i öfrigt till efterrättelse: — — — — —

Att så snart tomtdelen för Kronans eller annat allmänt behof erfordras, densamma genast skall till Kronans eller hennes ombuds fria disposition utan ersättning återlemnas, samt derå befintliga byggnader och hägnader på innehafvarens bekostnad borttagas och platsen jemnas.

På Departementets vägnar:

E. DAHLQVIST.

H. ELLIOT.

C. Forsberg.